

ІНВЕСТИЦІЇ В ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Взаємозв'язок інвестиційної діяльності та науково-технічного прогресу має кілька аспектів. Найважливішим з них є розгляд інвестицій в якості своєрідного каталізатора наукових досліджень, що особливо важливо в умовах перетворення науки в безпосередню продуктивну силу суспільства. У цьому зв'язку має бути сформована модель фінансування економічного зростання на основі інновацій, що створює можливість розвитку реального сектора економіки на базі останніх досягнень НТП і формування оптимальної структури суспільного виробництва [1]. На сучасному етапі розвитку української економіки багато підприємств виноградарсько-виноробного підкомплексу виявилися в замкнутій системі: низька ефективність виробництва, недостатнє фінансування підприємств, відсутність інвестицій, подальше зниження конкурентоспроможності.

В умовах затяжної економічної кризи власних ресурсів підприємств для рішення завдання відновлення виробництва недостатньо, а отже необхідно підвищити інвестиційну привабливість сектора економіки, зруйнувавши таку систему чітким економічним регулюванням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням сучасних проблем, пов'язаних із інвестиційним забезпеченням, рівнем інвестиційної привабливості та інноваційного розвитку галузей економіки України, присвячені наукові праці вчених економістів Г.Є.Жуйкова, І.О.Іртищевої, Т.В.Романчик, С.В.Прохорчук, І. Матюшенко, Є. Федоренко. Разом з тим, залишаються недостатньо вивченими питання, що стосуються визначення формування інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку підприємств виноградарсько-виноробного підкомплексу України.

Мета цієї роботи полягає в обґрунтуванні сутності і рівня інвестиційної привабливості, інвестиційної активності та інноваційного розвитку галузей економіки та зокрема підприємств виноградарсько-виноробного підкомплексу.

Виклад основного матеріалу. Інноваційна діяльність у різних секторах економіки є найбільш важливим фактором економічного зростання. Тим не менш, для найбільш успішного протікання інвестиційних процесів від держави, місцевих влад, окремих підприємств, приватних осіб потрібна мобілізація матеріальних, кадрових, фінансових, інформаційних, управлінських, правових та інших ресурсів. Наприклад, ніякі наукові та дослідно-конструкторські розробки не отримають дорогу в життя якщо не буде інвестицій, персоналу відповідної кваліфікації, державної підтримки.

Інвестиційна діяльність в даний час грає найважливішу роль у забезпеченні поступального і якісного економічного зростання. У цьому зв'язку нам видається важливим моментом здатність країни мобілізувати не тільки свої внутрішні, а й зовнішні інвестиційні можливості та ресурси. Це забезпечиться тоді, коли в економіці України будуть створені сприятливі умови для функціонування інвестиційного капіталу з точки зору оподаткування, захисту прав власності та інтересів усіх партнерів по бізнесу, будуть забезпечені політична стабільність і прийнятний економічний курс.

Слід сказати і про те, що інвестиції в інноваційний сектор економіки мають здійснюватися як зверху, так і знизу. Тобто необхідно інвестувати не тільки процес розробки та впровадження інновацій у виробничу діяльність. Важливо також приділити увагу і інвестуванню самого виробництва, проведення його технічної та технологічної модернізації, так як при примітивному рівні виробництва і технологій будь-які навіть проривні інновації приречені на провал.

Так, однією із проблем є збільшення розриву між високим рівнем наукових досягнень, з одного боку, і вкрай примітивним рівнем виробничих технологій та обладнання, з іншого. У рішенні таких проблем, що стоять перед країною та її регіонами, як підвищення конкурентоспроможності продукції, поглиблення обробки матеріалів та сировини, підвищення експортного потенціалу, економічне і науково-технічне обґрунтування залучення інвестицій та інш. Інноваційному варіанту розвитку виробництва немає альтернативи [2].

На думку вчених, інноваційна діяльність є двигун економічного прогресу, каталізатор економічного зростання та розвитку. Так, на перше місце сьогодні вийшов фактор росту ефективності ресурсів і підприємництва на базі НДДКР та інновацій, що зумовило формування концепцій інноваційного типу економічного зростання. Розвинені країни перейшли на інноваційний тип економічного зростання, який базується не на виробництві та споживанні матеріальних благ, а на створенні та споживанні інформаційних продуктів, тобто продуктів високих технологій. Це означає, що даний тип зростання не пов'язаний з проблемою «витрати - виробництво» і визначається ступенем споживання інформації. Основними джерелами такого економічного зростання є інновації і накопичення людського капіталу [3].

Отже, інвестиції в інноваційну діяльність можна розглядати в якості одного з найбільш важливих факторів економічного зростання в Україні, становлення інноваційної економіки.

До комплексу заходів, необхідних для формування в країні економіки інноваційного типу можна віднести три фундаментальні заходи:

а) збільшення обсягів фінансування та інвестування НДДКР, вдосконалення їх механізмів;

б) активніше використовувати на практиці непрямі методи фінансової підтримки інноваційної середовища - податкові пільги, митні преференції, цільове кредитування, лізинг, державні гарантії;

в) формування інноваційних кластерів з наступним крапковим їх фінансуванням з боку держави та іноземних інвесторів.

Крім того, інвестування з метою активізації інноваційної діяльності потрібно вести з урахуванням наступних напрямків [3]:

- формування механізмів об'єднання фінансових ресурсів державного та приватного підприємницького секторів економіки для реалізації пріоритетних науково-технічних завдань;

- включення інноваційних завдань у програми економічного і соціального розвитку;

- розробка механізмів незалежної оцінки інноваційних програм і доведення результатів цієї оцінки до ділового співтовариства;

- сприяння формуванню міжнародних та регіональних технологічних стратегічних альянсів;

- створення центрів технічного сприяння та передачі технологій малому і середньому бізнесу при вищих навчальних закладах.

Реалізація моделі інноваційного розвитку національної економіки та суб'єктів господарювання вирішальним чином залежить від наявності й доступності різноманітних джерел інвестиційних ресурсів. Вказана проблема залишається гострою і для виноградарсько-виноробної галузі.

Аналіз останніх публікацій дав невтішні результати про стан виноградарсько – виноробного підкомплексу України. Так, на сьогодні простежується:

- дискредитація українського виноградарства нібито неякісною (фальсифікованою) продукцією;

- знищення кріпленого вина як основного замінича горілки;

- звільнення місця на українському ринку для імпортованих вин, які не можуть бути реалізовані на світових ринках;

- законодавчо створення умов, за яких виробництво вин в Україні буде неможливим;

- розділ українських виноробів за інтересами та знищення їх по сегментах [4].

В сучасних наукових виданнях, що досліджують діяльність виноградарсько – виноробного підкомплексу, наводяться моделі, схеми комплексного підходу розвитку його підприємств. Враховуючи вище зазначене, можна відмітити, що структура та концепція діяльності виноградарсько – виноробного підкомплексу, особливо в умовах кризи, потребує певної модернізації, перегляду, і може бути відображена з погляду стратегії керування та розвитку підприємств підкомплексу наступним чином (рис.1).

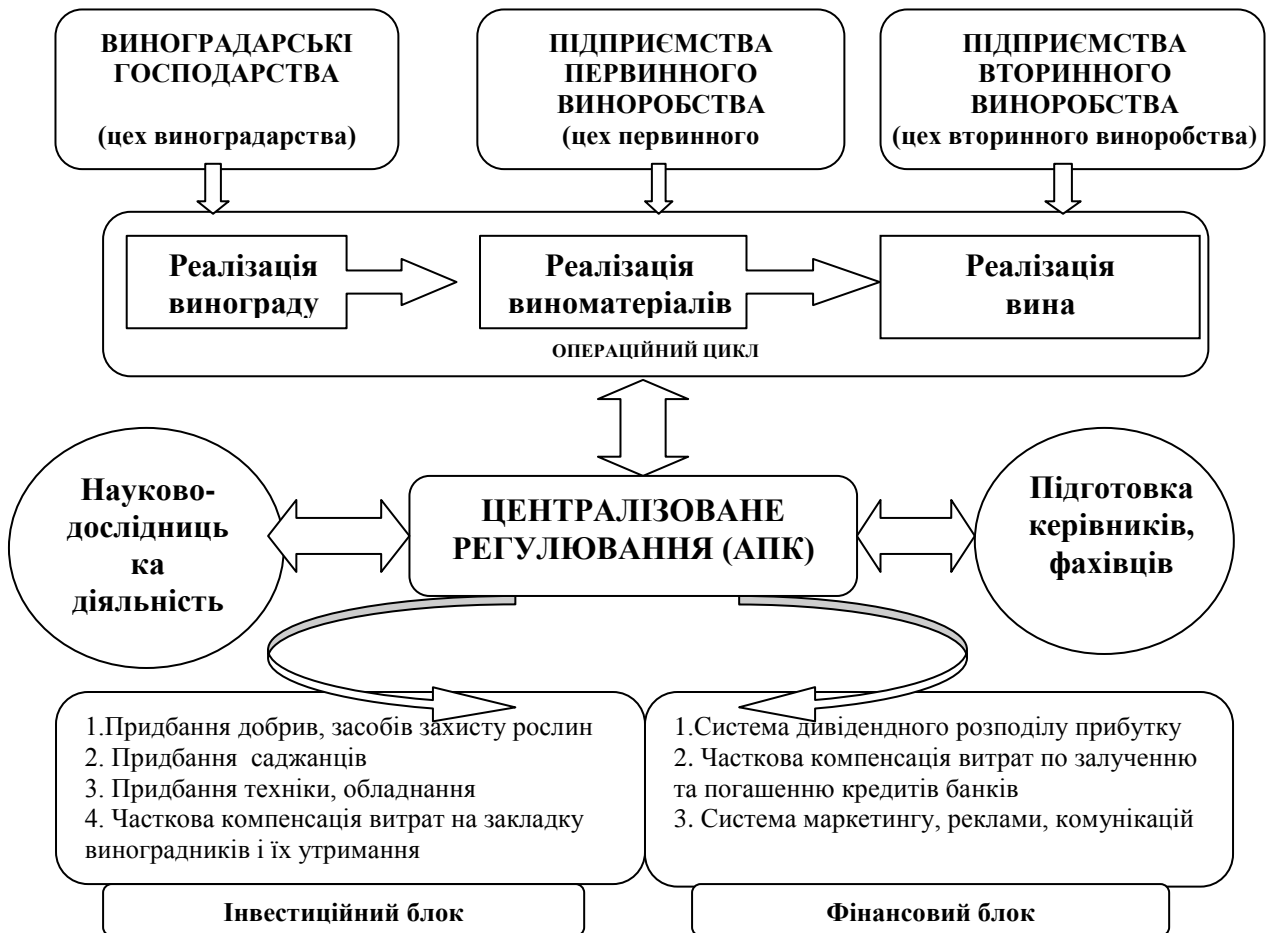

Рис.1. Модель комплексного підходу розвитку підприємств виноградарсько-виноробного підкомплексу [4]

Автором включено в модель створення стратегії управління, планування і організації виробництва необхідні заходи за визначеними напрямками, одним з яких є інвестиційний блок.

Для підвищення ефективності технічного процесу вводять заходи по впровадженню передових та найбільш прогресивних технологій виробництва:

- 1) впровадження нової і модернізація існуючої техніки;
- 2) покращення використання матеріальних ресурсів;
- 3) покращення якості продукції та зовнішнього її оформлення;
- 4) покращення використання виробництва потужностей;
- 5) впровадження передових технологій;
- 6) раціоналізація і здешевлення транспортування сировини та інше.

Вважаємо, що інтенсивний розвиток виноградарства та виноробства неможливий без розвитку галузевої науки, оскільки виробництву конче потрібні розробки з освоєння

інтенсивних технологій, ресурсозбереження, екології, механізації, автоматизації, хімізації, вирощування оздоровленого садивного матеріалу плодкових, ягідних культур і винограду. В останнє десятиріччя в галузі виноградарства та виноробної промисловості нагромаджено унікальний науково-технічний потенціал, який через відсутність коштів не може бути реалізований. Об'єктивно оцінюючи стан і тенденції розвитку виноградарсько-виноробного підкомплексу АПК, слід зазначити, що в країні є можливості для відродження і подальшого піднесення галузей виноробства та виноробної промисловості.

Для розвитку виноградарсько – виноробного підкомплексу принципово важливе значення має дослідження проблем у сфері інвестиційної політики. За рахунок інвестиційних ресурсів підприємства виноградарсько – виноробного підкомплексу зможуть:

- забезпечити модернізацію та оновлення основних фондів;
- пришвидшити реалізацію інноваційних проектів, що позитивно вплине на підвищення ефективності виробництва, конкурентоспроможності вітчизняної продукції галузей виноградарства та виноробства.

Та на сучасному рівні, в умовах затяжної економічної кризи, вітчизняні та зарубіжні інвестори не зацікавлені вкладати кошти у виробництво. Адже, витрати починають окупуватися на таких підприємствах не раніше, ніж через 5-6 років [4].

Висновки. Таким чином, більшість вітчизняних фахівців, що розглядають проблему інвестування інноваційної діяльності, найбільшу роль відводять в цьому процесі саме державі. Фахівці вважають, що державна політика прямої інвестиційної підтримки інновацій має стати провідним фактором. Однак доводиться констатувати, що з самого початку економічних реформ принципи такої політики так і не були сформульовані, а окремі заходи, спрямовані на підтримку інновацій, не дали очікуваного результату.

Отже, інвестиції в інноваційну діяльність є одним з визначальних факторів економічного зростання в будь-якій країні, оскільки сприяють формуванню економіки інноваційного типу. В Україні проблема інвестування інноваційного сектору економіки стоїть як ніколи більш гостро, що пов'язано з рядом причин: відсутністю або слабким розвитком інноваційної інфраструктури; недовірою потенційних інвесторів до України в цілому і підприємствам виноградарсько-виноробного підкомплексу в її регіонах; необхідністю докорінної модернізації економіки країни, технічного і технологічного переозброєння підприємств; недостатністю галузевого фінансування - особливо сфери НДДКР і т. д.

Це, у свою чергу, викликає необхідність розробки комплексної державної політики інвестування найбільш інноваційних галузей, зокрема виноградарсько-виноробної.

Анотація

У статті розглянута інвестиційна та інноваційна діяльність як визначальні фактори економічного росту країни. Обґрунтовано сутність і рівень інвестиційної привабливості, інвестиційної активності та інноваційного розвитку галузей економіки та зокрема виноградарсько-виноробної.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інвестиційна привабливість, інноваційна активність.

Аннотация

В статье рассмотрена инвестиционная и инновационная деятельность как определяющие факторы экономического роста страны. Обоснована сущность и уровень инвестиционной привлекательности, инвестиционной активности и инновационного развития отраслей экономики и в частности виноградарско-винодельческой.

Ключевые слова: инвестиции, инновации, инвестиционная привлекательность, инновационная активность.

Annotation

The article deals with investment and innovation as determinants of economic growth of the country. Studies the nature and level of attractiveness, investment activity and the development of innovative industries and in particular viticulture-wine.

Keywords: investment, innovation, investment attractiveness, innovation activity.

Список використаних джерел:

1. Романчик Т.В. Оцінка сучасного стану інноваційної діяльності підприємств України // Вестник НТУ «ХПИ» «Технический прогресс и эффективность производства» .- 2008.- №08.- С.87-94.
2. Матюшенко И. Проблемы инновационного развития Украины на современном этапе / И. Матюшенко, Е. Федоренко // Економіка. Фінанси. Право.- 2002.- №3.- С. 11-12.
3. Іртищева І.О. Побудова інноваційних моделей регіональної агропродовольчої сфери на інтеграційній основі / І.О.Іртищева / Економіка АПК.- 2009. - №9. – С.39-42.
4. Прохорчук С.В. Виноградарсько - виноробний підкомплекс: забезпечення фінансової стабільності. Монографія / С.В.Прохорчук, Г.Є.Жуйков; Міжнар. ун-т бізнесу і права.– Херсон: МУБіП, 2011. – 117 с.